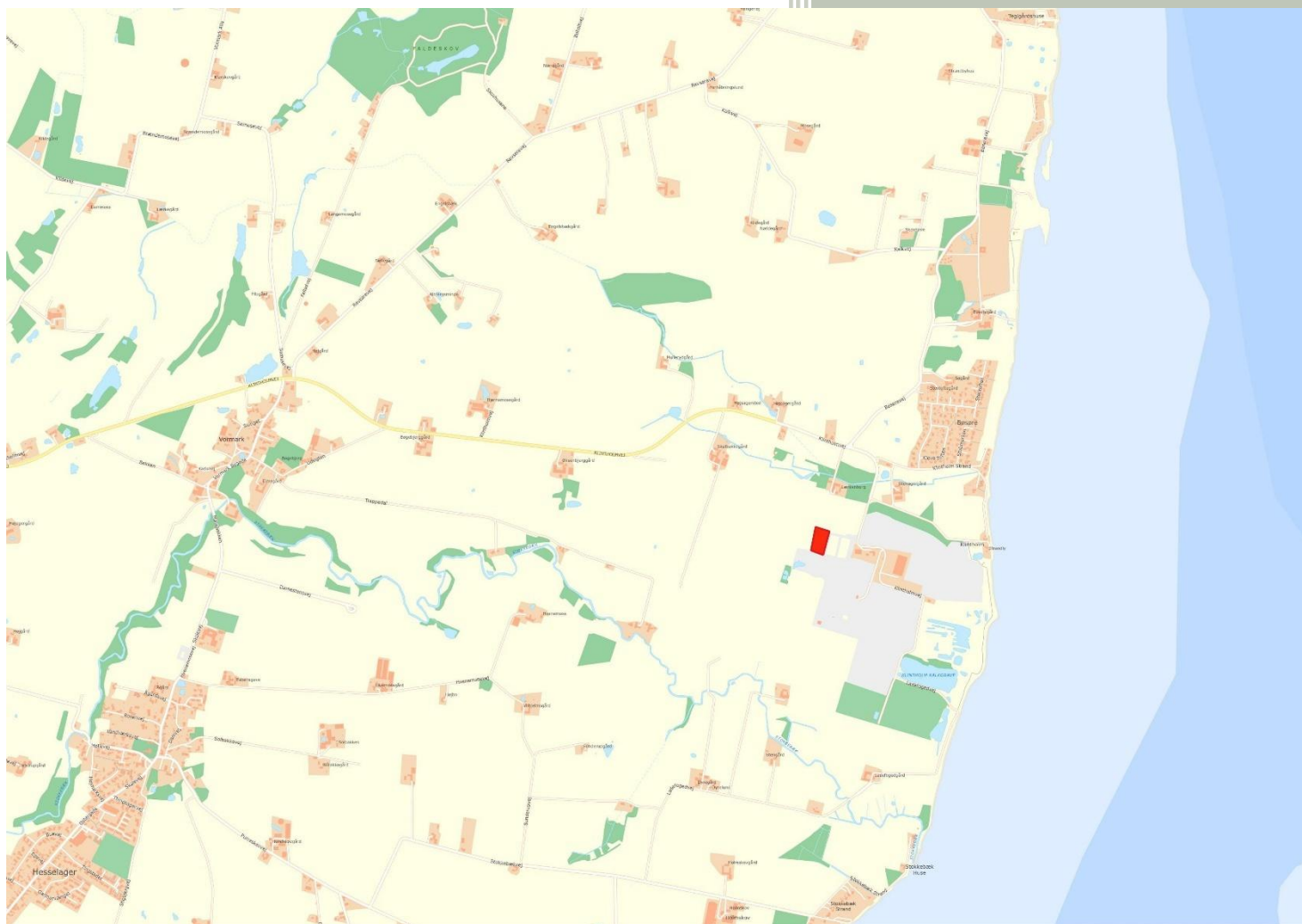

ARKÆOLOGI SYDFYN

2026

BERETNING for større arkæologisk forundersøgelse

SOM 002174 / ASF 00596 Klintholm Vest, Etape 3

Matr.nr. 13e, Vormark By, Hesselager

Ejerlav: Vormark By, Hesselager

Hesselager Sogn, Gudme Herred, tidl. Svendborg amt.

Sted- og lok.nr.: 090105-245

C.E.K. Madsen, Phd, arkæolog

Svendborg Museum

14-01-2026

Indhold

Abstract	2
Undersøgelsens forhistorie	3
Administrative data	4
Øvrige data	4
Topografi, terræn og undergrund	5
Opmåling	6
Udgravningsmetode	6
Undersøgelsens resultater	7
Fremtidigt arbejde på stedet.....	8

Abstract

Svendborg Museum foretog den 20-21. oktober 2025 – på foranledning af Klintholm I/S – en større arkæologisk forundersøgelse på et 7029 m² stort areal beliggende vest for og i forlængelse af det nuværende lossepladsareal ved Klintholm I/S. Arealet ligger ca. 500 m. sydvest for Bøsøre på Sydøstfyn.

Foruden naturlige fyldskifter, blev der ved forundersøgelsen konstateret enkelte kulturhistoriske anlæg: 11 stolpehuller, 3 gruber og 1 brandplet. Heraf blev 7 anlæg snittet. Anlæggene lå uden nogen tydelig sammenhæng og var forholdsvis dårligt bevarede. I grube A60 blev der fundet et større, ornamenteret sideskår, der formentlig skal dateres til Tragtbægerkultur eller var der kun tale om fund af enkelte flintafslag. Generelt giver anlæg og fund indtryk af, at man befinder sig i udkanten af bebyggelse. Grundet de få anlæg og fund blev området frigivet umiddelbart efter forundersøgelsen. Grundet de mange nærliggende høje, må det dog betragtes som vigtigt fortsat at overvåge fremtidige udvidelser af lossepladsen.

FOTO: UDSIGT OVER DET UNDERSØGTE AREAL, DER LIGGER IMELLEM SKRALDEBANKEN OG DEN DYRKEDE MARK.

Undersøgelsens forhistorie

I området umiddelbart omkring Klintholm losseplads er der tidligere registreret to rundhøje (sted- og lokalitetsnr. 090105-9, 090105-10) og en langhøj (090105-11), se kort s.3. Lige ØNØ for lossepladsen og syd for Bøsøre, er tidligere registreret en større gruppe af rundhøje. Samlet set viser dette fundbillede, at der har været betydelig aktivitet i området, sikkert særligt i bondestenalder og bronzealder, og at muligheden for at påtræffe fortidsminder under anlægsarbejder må betragtes som høj.

Dette fundbillede har også tidligere givet Svendborg Museum anledning at foretage arkæologiske forundersøgelser på vegne af Klintholm I/S i forbindelse med gradvise udvidelser af lossepladsen, se kort s.3. Tidligere forundersøgelser omfatter journalnumrene ØHM1013, SOM000048, SOM000209 og SOM000214. Under disse undersøgelser er fundet forskellige forhistoriske levn – især fra sten- og bronzealder – som dog ikke har været af en sådan karakter, at det har givet anledning til egentlige arkæologiske undersøgelser.

KORT: ORTOFOTO MED INDIKATION AF TIDLIGERE REGISTREREDE FORTIDSMINDER OG ARKÆOLOGISK FORUNDERSØGTE GRØFTER OG FELTER (DATA: GEODATASTYRELSEN, FUND & FORTIDSMINDER, SVENDBORG MUSEUM, 2026).

Administrative data

Ansvarshavende institutioner:

Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv
Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster

Svendborg Museum
Grubbemøllevej 13
5700 Svendborg

Slots- og Kulturstyrelsen er øvre arkæologiske myndighed, mens Svendborg Museum har varetaget sagsbehandling og det arkæologiske arbejde. Forundersøgelsen er udført i henhold til museumslovens kapitel 8; §26, stk. 2. Det er således bygherre, der betaler for forundersøgelsen.

Øvrige data

Feltdelen af den arkæologiske forundersøgelse blev foretaget den 20-21. oktober 2025 med efterfølgende registrerings- beretnings- og dokumentationsarbejde.

Feltdokumentationen af anlæg er foretaget digitalt i Google Sheet og efterfølgende overført til Museernes Udgravningsdata MUD.

I udgravning deltog: Museumsinspektør Christian E.K. Madsen

Søgegrøfterne blev gravet med en 18 tons gravemaskine på bælder med en 2,3 meter bred planérskovl. Vejret var køligt og fugtigt efterårsvejr med stedvis støvregn. Vejret påvirkede ikke undersøgelsen.

Topografi, terræn og undergrund

SOM2174 Klintholm Vest, etape 3 ligger vest for og i forlængelse af det nuværende lossepladsareal ved Klintholm I/S, se kort s.5. Arealet for forundersøgelsen ligger c a. 500 m. sydvest for Bøsøre på Sydøstfyn, på flad og relativt våd mark lige vest for den nuværende losseplads. Terrænet skråner let fra vest imod øst og sydøst fra kote 8.0 til kote 5.5. Det gamle målebordskort viser, at der ved arealets sydlige grænser har ligget et mindre vådområde, som også anes i højmodellen på kortet s.5.

Muldlaget var ca. 25-40 cm tykt, overlejrende ujævne naturlige aflejringer af rødbrun opslæmmet ler af varierende tykkelse (se foto s.7). Disse aflejringer synes altså at være blevet dannet under vådere forhold og tegner sig derfor irregulært i undergrundens lavninger. Enkelte steder sås i fladen cirkelformede jernudfældninger. Da det i første omgang var svært at skelne anlæg i lerlaget, bortgravedes det over flere stræk til betydelig dybde og ned i den egentlig undergrund, en kompakt grågule let sand ler, sine steder med pletter og plamager af ren kalk. Derfor kan nogle anlæg også være bortgravet under muldafrømningen.

KORT. SKYGGEKORT OG KOTER (2,5M) OMKRING UNDERSØGELSESMÅRÅDET (RØD) OG ÅDALEN VED TANGE Å (DATA: DATAFORSYNINGEN 2025).

Opmåling

Alle anlæg, grøfter og relevante forstyrrelser blev alle målt ind med LeicaGPS (GS18) og efterbehandlet i QGIS. Der blev ikke oprettet lokalt målesystem.

Data er gemt på museet server og følgende filer er oprettet i efterbehandlingen:

SOM2174 - Klintholm - Alle felter SOM2174 - Klintholm - Anlæg SOM2174 - Klintholm - Dræn

SOM2174 - Klintholm - Nat. Fyldskifter SOM2174 – Klintholm - Areal

FOTO: DE NATURLIGE, LEREDE OG, FORMENTLIG VANDAFLEJREDE, FYLDKIFTER VAR FØRST SVÆRE AT TOLKE OG DE BLEV DERFOR INDMÅLT I STARTEN. FLERE STEDER VAR VI NØDT TIL HELT AT BORTGRAVE DISSE AFLEJRINGER FOR AT KUNNE SKELNE EVENTUELLE FORHISTORISKE ANLÆG.

Udgravningsmetode

Søgegrøfter blev fra kontoret udlagt omtrent nordøst-sydvest – med ca. 12 meters mellemrum – for bedst muligt at finde oldtidens øst-vestvendte huse. Herefter blev mulden afrømmet af en 18 tons maskine på bælder med 2,5 m planerskovl, enten til den rene undergrund eller, hvor muligt, blot til de naturlige aflejringer. Alle anlæg blev indmålt og enkelte snittet med spade, fotograferet og tegnet, for at vurdere bevaringsgraden og kulturindhold. Alle fund fra de snittede anlæg blev hjemtaget.

Undersøgelsens resultater

I forundersøgelsen blev der muldafrømmet 1055 m² ud af arealets 7029 m², hvilket svarer til en dækningsgrad på ca. 15%.

Der blev i alt registreret 62 anlæg/fyldskifter fordelt således (se kort side 7):

- 11 stolpehuller.
- 3 gruber.
- 1 brandplet.
- 1 recent dræn.
- 47 naturlige fyldskifter.

Anlæggene optræder ikke i nogen tolkelig sammenhæng, men er koncentreret i den sydlige og nordlige ende af feltet.

Der blev hjemtaget 12 fundnumre, fordelt på 7 stk. udianogstisk, bearbejdet flint, 3 stk. trækulsprøver fra anlæg, 2 stk. samlinger keramik, heraf et itubrudt, ornamenteret sideskår fra grube A60, som synes at være fra Tragtbægerkultur.

KORT: OVERSIGT OVER DE TIDLIGERE OG SENEST UDGRAVEDE GRØFTER, ANLÆG OG NATURLIGE FYLDSKIFTER.

Fremtidigt arbejde på stedet

Efter endt forundersøgelse blev området frigivet til uhindret udvidelse af lossepladsen. Grundet de mange nærliggende gravhøje (rundhøje), samt de dokumenterede anlæg, er det dog en klar anbefaling fra Svendborg Museum, at eventuelle fremtidige udvidelser af lossepladsarealet fortsat bør forundersøges.

Svendborg og Omegns Museer d. 14-01-2026

Christian Edelfelt Koch Madsen